

POGLED IZ JUŽNE AMERIKE (HTTPS://MIMLADI.HR/CATEGORY/POGLED-IZ-JUZNE-AMERIKE/)

Integracija hrvatske dijaspore – mogu li se povratnici iz Južne Amerike integrirati u hrvatsko društvo?

Damir Kopljar (https://Mimladi.Hr/Author/Damir-Kopljar/)

- Prije 1 Mjesec (https://Mimladi.Hr/2023/10/19/Integracija-Hrvatske-Dijas-pore-Mogu-Li-Se-Povratnici-Iz-Juzne-Amerike-Integrirati-U-Hrvatsko-Drustvo/)

8 Min.

(https://mimaldi.hr/wp-content/uploads/2023/08/isabela-kronemberger-Hfn_mJt9ks4-unsplash-scaled.jpg)

Zadovoljstvo nam je prezentirati **šesti tekst o hrvatskim povratnicima iz Južne Amerike**. Ideja o dubljem istraživanju fenomena hrvatske dijaspore te stavljanju naglaska na povratnike iz Južne Amerike nastala je prošle godine u kontekstu **razgovora i rasprava koje su članovi Svjetskog saveza mladih Hrvatska (SSMH) održavali na temu demografije i povratka iseljenog hrvatskog stanovništva u svoju domovinu**. Vijeće za elektroničke medije na sjednici održanoj 30. ožujka ove godine donijelo je odluku o raspisivanju **Javnog poziva za ugovaranje novinarskih radova u elektroničkim publikacijama**, stoga je **uredništvo portala Mimaldi.hr u suradnji s Damikom Kopljarem**, autorom ovog i budućih tekstova, prijavilo projekt unutar čijeg su okvira odobrena financijska sredstva za objavljivanje **10 tekstova na temu povratka hrvatske dijaspore iz Južne Amerike**.

Povratkom dijaspore iz Južne Amerike postavlja se pitanje mogu li se povratnici integrirati u hrvatsko društvo i preuzeti hrvatski nacionalni identitet. Kako bismo odgovorili na ovo pitanje prvo moramo definirati što je to nacionalni identitet.

Za početak, stavovi **Anthonyja Smitha** koji u knjizi **Etničko podrijetlo nacije** postavlja sljedeće kriterije za nastanak nacije:

1. **kolektivno vlastito ime**
2. **mit o zajedničkim precima**
3. **zajednička povijesna sjećanja**
4. **jedan ili više diferenciranih elemenata zajedničke kulture**
5. **povezivanje sa specifičnom domovinom**
6. **osjećaj solidarnosti među značajnim sektorima društva**

Ova definicija uvelike odgovara skoro svim europskim nacijama, a gotovo da i ne postoji primjer nacije koja u procesu svojeg nastanka nije vođena barem nekim od ovdje spomenutih kriterija. Oni kriteriji koje bismo mogli dodati Smithovom opisu jesu **jezični**, koji je bio presudan u formiranju njemačke naciji te **vjerski**, koji je bio dominantan prilikom etnogeneze na prostoru bivše Jugoslavije.

Dva modela formiranja nacije

Kad govorimo o izgradnji nacionalnih identiteta, ne možemo ne spomenuti još jednu **teoriju koja je uvelike komplementarna s prethodno navedenom Smithovom idejom**. To je ideja koja govori o dva modela formiranja nacije. **Prvi model bio bi germanski** i obuhvatio bi u sebi sve one kriterije koji su prethodno navedeni kod Smitha. **Drugi model bio bi francuski**, a on se donekle razlikuje od logike nacionalne tvorbe koju je iznio Smith. **U francuskom modelu ključno je postojanje snažne države i institucija državne vlasti. Nacionalni identitet formira se u okviru granica države, odnosno stanovništvo nad kojim institucije države obnašaju svoju vlast postaje dijelom te države i njezinog državnog tj. nacionalnog identiteta.**

Ako bismo htjeli najjednostavnije objasniti razliku između germanskog i francuskog tipa nacije, onda bismo rekli da **germanski tip polazi od ideje formiranja nacije koja na kraju stvara državu, dok francuski ide suprotnim putem, odnosno putem formiranja snažne države unutar koje će doći do nastanka zajedničkog nacionalnog identiteta.**

Ovdje valja naglasiti kako Hrvati gotovo tisuću godina nisu imali svoju državu ni institucije koje bi vladale stanovništvom i teritorijem. Kroz povijest uspjeli smo zadržati neke elemente državnosti koji su se najviše očitovali kroz plemićku borbu za održavanje municipalnih prava, ali bilo bi pogrešno te elemente državnosti smatrati državom. **Sama činjenica nepostojanja hrvatske države govori nam kako francuski model izgradnje nacionalnog identiteta kod nas neće imati presudni značaj. Nepostojanje države i njezinih institucija navodi nas na zaključak da je germanski model bio presudan u procesu nastanka hrvatskog nacionalnog identiteta.**

Sada kada smo objasnili što je to nacionalni identitet, koji se preduvjeti za formiranje nacionalnog identiteta trebaju ispuniti i kako je formiran hrvatski nacionalni identitet možemo pristupiti pitanju integracije.

Mogu li se povratnici iz Južne Amerike integrirati u hrvatski nacionalni identitet?

Iz razgovora i intervjua s južnoameričkim povratnicima vidljivo je da je njihova očaranost i ljubav prema Hrvatskoj na zavidnom nivou. Ovo se na prvu može učiniti kao **ključni dokaz da je proces integracije već gotovo završen** jer, da bi se netko negdje integrirao, prvo mora emotivno prigrliti zajednicu u koju je došao. **Povratnici iz Južne Amerike jesu prihvatili Hrvatsku kao svoj novi dom, no proces integracije time nije u potpunosti završen. Odnos koji Južnoamerikanci trenutno imaju prema Hrvatskoj gotovo je identičan odnosu oduševljenog turista koji osjeća veliko divljenje prema povijesti, kulturi i ljepotama zemlje koju je posjetio. To definitivno jest dobra stvar, ali je isto tako još uvijek daleko od potpune integracije.**

Izvor: Pixabay

Kako bismo objasnili što je potrebno za završetak procesa integracije moramo se vratiti Smithovim kriterijima formiranja nacije:

1. **Kolektivno vlastito ime.**

Ovaj kriterij trenutno nije ostvaren i pitanje je hoće li ga biti moguće ostvariti u prvoj generaciji povratnika zato što se oni zapravo ne osjećaju Hrvatima. Oni Hrvatsku vole i cijene, ali sebe smatraju prije svega Južnoamerikancima i pripadnicima južnoameričkih nacija, dok Hrvatima smatraju samo svoje pretke koji su prije dvije, tri ili više generacija migrirali iz Hrvatske u neku od južnoameričkih zemalja.

2. **Mit o zajedničkim precima.**

Ovaj kriterij također trenutno nije u potpunosti ostvaren. Iako povratnici shvaćaju da su potekli s europskog kontinenta oni ga trenutno ne percipiraju integralnim djelom svoje prošlosti. Za njih su povijesno-politička zbivanja vezana uz Južnu Ameriku trenutno puno bitnija nego povijesni razvoj europskih državnih i nacionalnih identiteta

3. Zajednička povijesna sjećanja.

Ovaj kriterij zapravo se nastavlja na prethodni i u istoj mjeru govori o razlikama europskog i južnoameričkog identiteta. Za naše povratnike iz Južne Amerike još su uvijek puno bitniji Simon Bolivar ili Juan Peron od Napoleona ili Ante Starčevića

4. Jedan ili više diferenciranih elemenata zajedničke kulture.

Ovdje također dolazi do velike diskrepancije. Kultura Južne Amerike jednostavno nije jednaka kulturi Europe. Za Južnoamerikance Hrvati su previše zatvoreni, previše hladni i previše na distanci. Oni se pored nas ne osjećaju potpuno ugodno i imaju dojam da ne mogu opustiti i pokazati svoje pravo lice u uštogljenoj i emotivno distanciranoj Europi i Hrvatskoj. Primjedbu da su ljudi hladni i distancirani kroz razgovor o kulturološkim razlikama iznijela je gotovo svaka osoba (bez obzira na spol). Također, povratnici iz Argentine imaju zanimljivu kulturu ispijanja napitka pod imenom **mate**. U razgovoru sa Nazarenom (povratnicom iz Argentine) saznao sam sljedeće: "Još jedna razlika između hrvatske i argentinske kulture je ta što se u Hrvatskoj ne pije "mate" i mnogi Europljani misle da konzumiramo drogu kad nas vide da ga pijemo. To mi je bilo poprilično začuđujuće. Mate je najpopularnije piće u Argentini i postoji cijela je tradicija i kulturu ispijanja mate-a. Mate se gotovo nikada ne ispija sam te ispijanje mate-a predstavlja oblik druženja s prijateljima. Ljudi mogu piti mate za doručak, nakon ručka, za vrijeme čaja... Bilo kada."

5. Povezivanje sa specifičnom domovinom.

Ovo je jedini kriterij za koji se može zaključiti da je većoj mjeri ispunjen. Povratnici Hrvatsku ne smatraju svojom domovinom, ali imaju dojam da su nekada davno njihovi preci potekli te zbog toga osjećaju posebnu emociju spram Hrvatske. Bilo bi pretjerano zaključiti da je doživljavaju svojom pradamovinom, no definitivno osjećaju neki oblik povezanosti između Hrvatske i njihove obiteljske prošlosti.

6. Osjećaj solidarnosti među značajnim sektorima društva.

Iako o ovom kriteriju nije eksplicitno razpravljano s povratnicima, s velikom se razinom sigurnosti može zaključiti kako osjećaj solidarnosti ne postoji. Povratnici se ne doživljavaju Hrvatima. Oni svoj identitet opisuju kao identitet Južnoamerikanaca koji imaju određeno hrvatsko podrijetlo. Dolaskom u Hrvatsku južnoamerički povratnici aktivno međusobno se druže tako da bi se moglo zaključiti kako osjećaju veliku razinu solidarnosti s ostalim južnoameričkim povratnicima dok solidarnost s ostatkom Hrvatske za sada nije ostvarena.

Osim ovih Smitovih kriterija svakako treba spomenuti i kriterij jezika. Veliki problem za sada jest jezična barijera. Hrvatski nije romanski jezik i Južnoamerikancima ga je izuzetno teško savladati. Povratnici se muče s učenjem hrvatskog jezika i svi se žale kako je izuzetno težak te izražavaju skepsu o mogućnosti svladavanja jezika na najvišoj akademskoj razini. Dok osoba ne nauči jezik zemlje u kojoj živi, bespredmetno je govoriti o završetku procesa integracije.

Ostanak kao opcija?

Povratnici vole Hrvatsku i prije svega hvale hrvatske prirodne ljepote. Također navode kako je Hrvatska izuzetno sigurna zemlja i da se ovdje osjećaju puno ugodnije i slobodnije nego što su se osjećali u Južnoj Americi, **no sve to nije im dovoljno za ostanak u Hrvatskoj**. Ekonomiju doživljavaju kao veliki problem i smatraju kako Hrvatska ne pruža dovoljno mogućnosti za kvalitetan život mlade osobe. Zbog toga veliki broj povratnika planira u jednom trenutku otići živjeti u jednu od zapadnih zemalja Europske unije. Ako se uistinu dogodi masovan odlazak povratnika, time bi se trajno i ireverzibilno prekinuo proces integracije te Hrvatska od svojih povratnika iz Južne Amerike ne bi imala ništa.

Ovaj tekst objavljen je uz potporu Agencije za elektroničke medije temeljem Programa ugovaranja novinarskih radova u elektroničkim publikacijama.

Naziv projekta je "Pogled iz Južne Amerike – zašto južnoamerički Hrvati dolaze studirati u Hrvatsku?"

TAGOVI : [POGLED IZ JUŽNE AMERIKE \(HTTPS://MIMLADI.HR/TAG/POGLED-IZ-JUZNE-AMERIKE/\)](https://mimladi.hr/tag/pogled-iz-juzne-amerike/)

f Share On Facebook (<https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=https://mimladi.hr/2023/10/19/integracija-hrvatske-dijaspora-mogu-li-se->

t Share On Twitter (<https://twitter.com/share?>

G+

SLJEDEĆI ČLANAK

Projekt "Mreža 2050 – Demografija, od izazova do odgovora" svečano priveden kraju (<https://mimladi.hr/2023/10/19/projekt-mreza-2050-demografija-od-izazova-do-odgovora-svecano-priveden-kraju/>)

Završnica projekta "Mreža 2050 – Demografija, od izazova do odgovora" (<https://mimladi.hr/2023/10/16/završnica-projekta-mreza-2050-demografija-od-izazova-do-odgovora/>)